

שלחו להדפסה

גודל פונט

דעות |

בארץ

אורות לשירות התעסוקה

חבל שכעת יידרשו מובטלים רבים לשלם את מחיר פטרונוכם של חברי הכנסת חיים כץ ושלי יחימוביץ, המוכנים שהם יסבלו כדי להוכיח שרק הממשלה יכולה

זאב גולן

12:16 ,16.05.10

ועדת שרים דנה בימים אלה בתגובה אפשרית להסתלקותה הפתאומית של תוכנית "אורות לתעסוקה", הידועה כ"תוכנית ויסקונסין", לאחר שחברי הכנסת הסוציאליים הביאו לסיימה בשם הדאגה למובטלים. נראה שמובטלים אלה נשלחו על ידי חברי הכנסת מהפח אל הפחת.

בוועדות הכנסת ובדיוני ממשלה, נשמעו גם דברי שבח וגם ביקורת על אופן ביצוע תוכנית ויסקונסין על ידי הזכיינים אשר נתבקשו מהממשלה להפעיל אותה, למען חפש מקומות עבודה עבור המובטלים. לחברי הכנסת חיים כץ, שלי יחימוביץ ואחרים יש ככל הנראה "אלרגיה" לחברות פרטיות: על פיהם, אין לאפשר בית כלא בניהול פרטי על פי הנחיות הממשלה, אין לאפשר למגזר הפרטי לקבוע את משכורות מנהליו, ואין לאפשר למישהו למצוא מקום עבודה באמצעות חברה לא-ממשלתית. חברי כנסת אלה תמיד יעדיפו שהממשלה תכונן את הציבור מלהשאיר משהו לתחום הפרטי: על פי הדגם המרקסיסטי, אין לאפשר לפרט קיום משלו, ואין לאפשר לו להתקדם מעבר לחבריו, לא בבריאותו, לא בחינוך ולא במשק. אנו חייבים להיות שווים, בכפייה. כך שעדיף שהמובטלים יישארו מובטלים, כל עוד הממשלה היא זו המאשרת את אבטלתם מאונס.

כבר לפני עשור קבע חוקר במכון ללימודים אסטרטגים ופוליטיים מתקדמים, רו"ח שלומי שוב, שעם כ-100 סניפים בכל רחבי הארץ ובערך 900 עובדים, שירות התעסוקה בזבז מאות מילוני שקלים: הסיכוי שמובטל ימצא עבודה דרך לשכות התעסוקה היה בין 10%-14%. יותר מ-70% מהמובטלים שמצאו עבודה עשו זאת ללא קשר ללשכות התעסוקה. זאת למרות שהיו חייבים להירשם שם כדי לזכות בדמי אבטלה. מודעות בעיתון, הפניות משפחתיות, ופגישות עם מעסיקים פוטנציאליים כולן היו אפקטיביות יותר מהרשמה בלשכות התעסוקה.

לפני שנה, מצאה החוקרת קרן הראל ממכון ירושלים לחקר שווקים, שאחוזי ההשמה של תוכנית ויסקונסין היו בין פי 6 לפי 10 משירות התעסוקה. כשליש מהמובטלים בתוכנית מצאו עבודה, לעומת אחוזים בודדים מאלה שטופלו על ידי השירות. הראל כתבה על הצלחתן של תוכניות דומות בעולם, ועל מספר המובטלים שנחלצו מהעוני בגלל התמריצים שניתנו לחברות ההשמה הפרטיות למצוא להם עבודה. סקר דעת קהל של המכון הראה ש-77.5% מהאוכלוסייה היהודית בארץ תמכו ביישום תוכנית ויסקונסין בישראל.

הפעלת התוכנית במתכונתה הראשונה הוגדרה כניסיון, ולפני הרחבתה נלמדו לקחים והוסקו מסקנות. ייתכן שגם כעת, נדרשים שיפורים. אולם אין הגיון בקביעה שאסור לבן אדם למצוא עבודה שלא בדרך שירות שיהיה מונופול ממשלתי. למונופול כלשהו אין תמריץ לספק שירות טוב, וכאן מדובר במונופול עם קבלות על אי-יעילותו. הממשלה בישראל כמו רוב ממשלות העולם נכשלה באספקת שירותי בריאות, חינוך

ותעסוקה. היא לא הצליחה לשמור על מקורות המים שלנו ולא השכילה למגר את העוני, הפשע או הפגיעה המתמשכת באיכות הסביבה. חבל שכעת, יידרשו מובטלים רבים לשלם את מחיר פטרונותם של חברי כנסת כץ ויחימוביץ, המוכנים שהם יסבלו כדי להוכיח שרק הממשלה יכולה - ואם היא אינה יכולה, לפחות אסור יהיה שמישהו אחר יוכל.

הכותב הוא מנהל המרכז למדיניות ציבורית במכון ירושלים לחקר שווקים